

Comfortabel voelen

In staat zijn en voelen om over het levenseinde te spreken

Wederzijds gevoel van vertrouwen ervaren

Leren door te doen

Authentiek en open gesprek bevorderen

"Toen ik de gesprekken zelf ging doen [...] was ik nog niet echt comfortabel, want je probeert een bepaalde zaak te forceren. [...] Dan zit je niet comfortabel en dat voelt een patiënt. [...] Ja toen ik die structuur langzaam naar die achtergrond verdreef, ging ik gewoon ook hele andere gesprekken doen. En ging ik ook praten over het leven."

"Ik denk dat het te maken heeft met de klik die je met iemand hebt. Er kan een vertrouwensband ontstaan, maar het hoeft niet heel langdurig te zijn. Het hoeft ook niet meteen de naam vertrouwensband te hebben. Dan vind ik het te zwaar. En er ontstaat juist een gesprek door een vertrouwelijke sfeer."

"Dat je je als verpleegkundige kwetsbaar durf op te stellen. Kwetsbaarheid roept kwetsbaarheid op. En als je dat professioneel kunt hanteren. Dan kun je de brug met mensen over. [...] Zoek de nabijheid. De professionele intimiteit zoek je op. Want daar vindt dat gesprek plaats."

"Als je daar zelf nog nooit over na hebt gedacht, hoe wil je dat dan bespreken met de cliënt? Dus het is een stukje bewustwording van, ja, heb jij daar zelf eigenlijk wel eens over nagedacht?"

Ruimte creëren voor open communicatie

Meebewegen met de ander(en)

Benaderbaar zijn

Een rustige omgeving creëren

Eerlijk zijn

"En ook culturen vragen in die zin, afstemming. Dat geldt voor alle mensen. Niet om het plat te slaan, maar die afstemming en het bewustzijn. Dat bijvoorbeeld de dood ook bij heel veel mensen in een taboesfeer kan zitten. Daar moeten we ons allemaal bewust van zijn. [...] Maar we moeten niet invullen. [...] Dan moet je terug en vertragen. En afstemmen. Daar begint het mee. Je eigen open houding."

"Niet iets beogen. Maar echt hier en nu ruimte geven aan wat er ontstaat. Vanuit het zoeken naar verbinding."

"Ik denk dat het een groot deel van je inlevingsvermogen vraagt, maar ik denk dat het ook van je vraagt om gewoon mens te zijn en even niet de verpleegkundige die de technische handelingen komt uitvoeren."

Zintuigen en communicatie- technieken gebruiken

Aandachtig luisteren

Non-verbale communicatie
en observatie

Stiltes laten vallen

Intuïtie verifiëren

"Diep luisteren, dat is voor mij... Het luisteren naar alles wat er ook nog meebeweegt in het gesprek. Dus, nou ja, deels is het luisteren in laagjes. Zal ik maar zeggen dat je van feiten, gevoelens naar die existentiële laag gaat. Dus kijken van, wat zit eronder."

"Je probeert de ruimte van de ander te vergroten. Dat doe je alleen maar door je eigen ruimte te verkleinen en dat betekent dat je niet zoveel aan het woord bent of vragen stelt om die ruimte van de ander zijn eigen ruimte te leren verkennen."

"Ik zeg altijd van: [...] 'stop, look, go.' Voordat je bij iemand naar binnen gaat, wacht even, en weet ook dat je dan bij die bewoner/patiënt/cliënt ook met alle aandacht naar binnen toe gaat. En ik denk, dat is wel iets wat je je moet aanleren denk ik om er ook daadwerkelijk echt te zijn, op dat moment."

Gespreksfases doorlopen

Balanceren tussen
voorbereiding en flexibiliteit

De eerste stap zetten

Opbouwen

Evalueren en opvolgen

"Op het moment dat ik er ben, dan komt het tot stand. Dat kun je niet voorbereiden want je weet niet waar de behoefte op dat moment ligt van de ander."

"Ja [een verpleegkundig professional moet zich voorbereiden op een gesprek]. Maar dan moet hij of zij wel de flexibiliteit hebben om ervan af te kunnen wijken."

"Vaak vertellen ze al uit zichzelf wie ze zijn, waar ze mee zitten, hoe hun familie is. Vanuit daar kan ik doorvragen. En de andere keer dan is het eigenlijk van: goh, ik ben gevraagd door bijvoorbeeld de wijkverpleegkundige, die heeft aangegeven dat u een gesprek wil. En dan beginnen ze vanuit daar zelf ook al te vertellen."

Bewustzijn van interprofessionele samenwerking

Inzicht in je eigen
professionele rol

Interprofessionele
samenwerking

Naasten betrekken

"Het is niet duidelijk wat ik nu echt mag. Dat is echt wel een grijs gebied denk ik. Daarom ben ik ook wel wat terughoudender in wat ik zeg en vraag. Ik wil geen dingen zeggen die niet aan mij zijn."

"Ik denk ook dat het wel heel belangrijk is dat als je ergens over praat dat je ook de kennis en kunde ervan hebt. [...] Je moet wel weten waarover je het hebt."

"Dat [evalueren] doe ik vaker met collega's. Het kan zijn dat er bij mij ook wel eens twijfel is en dat ik dan met collega's evalueer van 'zo ik heb gisteren dat gesprek gehad, dat heb ik zo en zo gedaan. Wat vinden jullie?'. Of ik doe dat met de geestelijk verzorger."

Comfortabel voelen

In staat zijn en voelen om over het levenseinde te spreken

Wederzijds gevoel van vertrouwen ervaren

Leren door te doen

Authentiek en open gesprek bevorderen

Ruimte creëren voor open communicatie

Meebewegen met de ander(en)

Benaderbaar zijn

Een rustige omgeving creëren

Eerlijk zijn

Zintuigen en communicatie-technieken gebruiken

Aandachtig luisteren

Non-verbale communicatie en observatie

Stiltes laten vallen

Intuïtie verifiëren

Gespreksfases doorlopen

Balanceren tussen voorbereiding en flexibiliteit

De eerste stap zetten

Opbouwen

Evalueren en opvolgen

Bewustzijn van interprofessionele samenwerking

Inzicht in je eigen professionele rol

Interprofessionele samenwerking

Naasten betrekken